

F.Y.B.COM. SEM – II (CBCS - 2016 Course) : SUMMER - 2019
SUBJECT : GEOGRAPHY OF RESOURCES – II

Day : Monday
Date : 15/04/2019

S-2019-0315

Time : 03.00 PM TO 06.00 PM
Max. Marks : 60

N.B:

- 1) All questions are **COMPULSORY**.
  - 2) Figures to the right indicate **FULL** marks.
  - 3) Neat diagrams must be drawn **WHEREVER** necessary.
  - 4) Use of **MAP STENCILS** is allowed.
-

Q.1 A) Fill in the blanks with appropriate answer given below: (06)

- 1) Transportation is the _____ type of activity of man.
a) Primary b) Secondary c) Tertiary d) Mixed
- 2) _____ canal connects Meditterian sea and Red sea.
a) Panama b) Suez c) Pacific d) Atlantic
- 3) _____ are the costly means of transportation.
a) Roadways b) Railways c) Waterways d) Airways
- 4) _____ is associated with industrial location theory.
a) Smith b) Weber c) Darwin d) Marsh
- 5) Tourism is known as an invisible _____.
a) Trade b) Goods c) Service d) None of above
- 6) _____ is important cotton textile centre in India.
a) Ahmedabad b) Pune c) Delhi d) Kanpur

B) Answer the following questions in one sentence: (06)

- 1) What is trade?
- 2) Write any two names of iron and steel centres in India.
- 3) What is industrial region?
- 4) What is bar graph?
- 5) What are the modes of transportation?
- 6) Write two uses of divided circle method.

Q.2 Answer any THREE of the following: (12)

- a) Describe cotton textile industry of India.
- b) Explain tourist industry of India.
- c) Explain the role of industries in economic development.
- d) Write economic impact of tourism.

Q.3 Answer any TWO of the following: (12)

- a) Explain geographical factors affecting on international trade.
- b) Describe major industrial regions of India.
- c) Explain need and importance of transportation.

Q.4 Answer any ONE of the following: (12)

- a) Explain geographical factors affecting on tourism.
- b) Explain the factors of industrial location.

Q.5 Write notes on any TWO of the following: (12)

- a) Line and bar graph
- b) Development of rail transport in India
- c) Advantages of road ways

मराठी रूपांतर

सूचना:

- १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
- २) उजवीकडील अंक गुणांचा निर्देश करतात.
- ३) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.
- ४) नकाशा स्टेन्सिलस वापरण्यास परवानगी आहे.

- प्र.१ A) योग्य पर्याय निवडून विधाने पूर्ण करा. (०६)
- अ) वाहतुक ही मानवाची ----- आर्थिक क्रिया आहे.
१) प्राथमिक २) द्वितीयक ३) तृतीयक ४) वरीलपैकी नाही
- ब) भूमध्य समुद्र व तांबडा समुद्र ----- कालव्यामुळे जोडला आहे.
१) पनामा २) सुएझ ३) पॅसिफिक ४) अँटलांटिक
- क) ----- हे वाहतुकीचे महागडे माध्यम आहे.
१) रस्ते २) रेल्वे ३) जल वाहतुक ४) हवाई वाहतुक
- ड) ----- हे उद्योगधंद्यांच्या स्थानिकीकरणाच्या सिध्दांताशी संबंधीत आहेत.
१) स्मिथ २) वेबर ३) डार्विन ४) मार्श
- इ) पर्यटन म्हणजे अदृश्य ----- होय.
१) व्यापार २) वस्तु ३) सेवा ४) वरीलपैकी नाही
- फ) ----- हे भारतातील महत्वाचे सुती वस्त्र उद्योग केंद्र आहे.
१) अहमदाबाद २) पुणे ३) दिल्ली ४) कानपूर
- B) खालील प्रश्नांची उत्तरे एका वाक्यात लिहा. (०६)
- १) व्यापार म्हणजे काय?
  - २) भारतातील कोणत्याही दोन लोहपोलाद उद्योग केंद्राची नावे लिहा.
  - ३) औद्योगिक विभाग म्हणजे काय?
  - ४) स्तंभालेख म्हणजे काय?
  - ५) वाहतुकीची माध्यमे कोणती?
  - ६) विभाजित वर्तुळ पध्दतीचे दोन उपयोग लिहा.
- प्र.२ खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (१२)
- अ) भारतातील सुती-वस्त्र उद्योग विषद करा.
  - ब) भारतातील पर्यटन उद्योग स्पष्ट करा.
  - क) आर्थिक विकासातील उद्योगधंद्यांची भूमिका स्पष्ट करा.
  - ड) पर्यटनाचे आर्थिक परिणाम लिहा.
- प्र.३ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (१२)
- अ) आंतरराष्ट्रीय व्यापारावर परिणाम करणारे भौगोलिक घटक स्पष्ट करा.
  - ब) भारतातील प्रमुख औद्योगिक विभाग विषद करा.
  - क) वाहतुकीची गरज व महत्त्व स्पष्ट करा.
- प्र.४ खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (१२)
- अ) पर्यटनावर परिणाम करणारे भौगोलिक घटक स्पष्ट करा.
  - ब) उद्योगधंद्यांच्या स्थानिकीकरणावर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.
- प्र.५ खालीलपैकी कोणत्याही दोन टीपा लिहा. (१२)
- अ) रेषा आलेख व स्तंभ आलेख पध्दती
  - ब) भारतातील रेल्वे वाहतुकीचा विकास
  - क) रस्ते वाहतुकीचे फायदे